

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS/458/119/91

CZY CHCEMY PŁACIĆ ZA LECZENIE I NAUKĘ?

Komunikat z badań

Warszawa, listopad 1991 r.

Ujemny bilans budżetu państwa spowodował znaczne ograniczenia w dofinansowywaniu tak ważnych dla całego społeczeństwa sfer budżetowych, jak służba zdrowia i oświata. Z tego też powodu coraz częściej padają propozycje, aby w kosztach leczenia i nauki partycypowali obywatele. Poglądy społeczeństwa dotyczące tej kwestii były m.in. przedmiotem ostatniego sondażu CBOS¹.

Większość badanych (60-65%) uznaje, że za podstawową opiekę lekarską, badania specjalistyczne (badania krwi, rentgen) i leczenie szpitalne nie powinno się płacić. Nieco mniej osób (48%) opowiada się za nieodpłatnością usług lekarzy specjalistów. Połowa badanych uznaje za oczywiste nieodpłatne korzystanie z wyżywienia szpitalnego (tab.1).

Tabela 1

w procentach

Oceniane sfery związane z działalnością służby zdrowia	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy, Pana(i) zdaniem, osoby korzystające z ... powinny za nią/nie płacić:					
	w całości	w znacznej części	w połowie	w nieznacznej części	wcale nie powinno się płacić	trudno powiedzieć
Podstawowa opieka lekarska	2	5	8	18	65	2
Specjalistyczna opieka lekarska	2	7	14	26	48	3
Badania specjalistyczne (badania krwi, rentgen)	3	4	8	21	62	2
Leczenie szpitalne	2	3	8	24	60	3
Wyżywienie w szpitalu	5	4	15	23	49	4
Leczenie sanatoryjne	10	12	21	25	28	4
Wyżywienie w sanatorium	15	12	23	21	25	4

Zgodę na partycypowanie "w nieznacznej części" w kosztach wszystkich form leczenia wyraża od 18 do 26% ankietowanych.

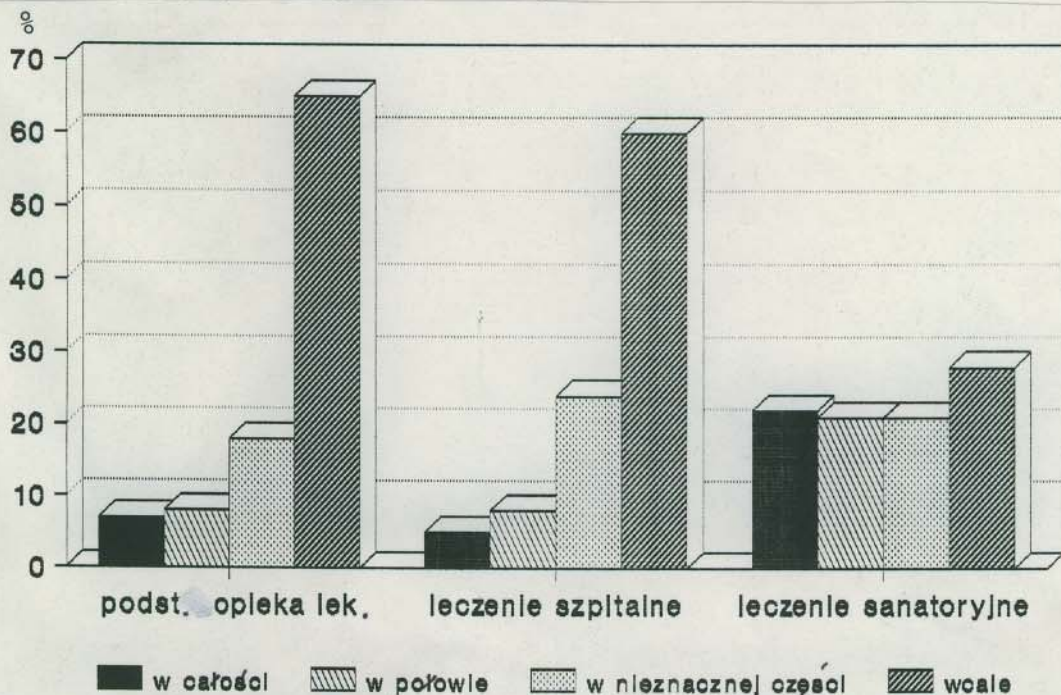
Analiza związku między opiniami respondentów a cechami socjodemograficznymi wykazała, że przekonanie o bezpłatnym korzystaniu z usług służby zdrowia jest niezależne od takich podstawowych cech, jak: płeć, wiek, miejsce zamieszkania, przynależność do określonej grupy społeczno-

¹ Sondaż "Aktualne problemy i wydarzenia" (22) przeprowadzony w dniach 14-19 listopada 1991 r. na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności (N=1500).

zawodowej i dochodowej. Najwyższy odsetek osób nie godzących się na partycypowanie w kosztach ponoszonych przez resort zdrowia wystąpił wśród respondentów w wieku 60 lat i więcej, zamieszkałych w miastach od 20 do 100 tys. ludności, z regionu północno-wschodniego, mających wykształcenie nie wyższe niż zasadnicze zawodowe, wśród robotników i rolników, respondentów źle oceniających własną sytuację materialną, o nieokreślonych poglądach politycznych i nie popierających programu Balcerowicza. Ciekawe do odnotowania wydaje się występowanie wysokiego odsetka osób (59-62%) będących zwolennikami bezpłatnej opieki lekarskiej we wszystkich jej formach wśród respondentów zarabiających powyżej 4500 tys. zł miesięcznie (aneks, tab.1-3).

Jedynie w przypadku leczenia sanatoryjnego, które nie jest jak wiadomo zbyt powszechne, opinie badanych są bardziej zróżnicowane. Przekonanie, że powinno być ono bezpłatne wyraża 28% respondentów. Mniej więcej co piąta osoba (21%) uznała, że powinno się za nie płacić "w połowie", a jedna czwarta, że "w nieznacznej części". Za pełną odpłatnością tego rodzaju leczenia optuje 10% badanych, a 15% uważa, że koszty wyżywienia w sanatorium powinni w całości pokrywać pensjonariusze.

Ankietowani skłonni partycypować w kosztach leczenia sanatoryjnego to najczęściej osoby z wykształceniem wyższym, inteligencja, kadra kierownicza i prywatni przedsiębiorcy.

Rys.1. Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, osoby korzystające z wymienionych form opieki lekarskiej powinny za nie płacić?"

Ustosunkowując się do problemu odpłatności za naukę, badani w zdecydowanej większości uznali, że powinna ona być bezpłatna do ukończenia szkoły średniej.

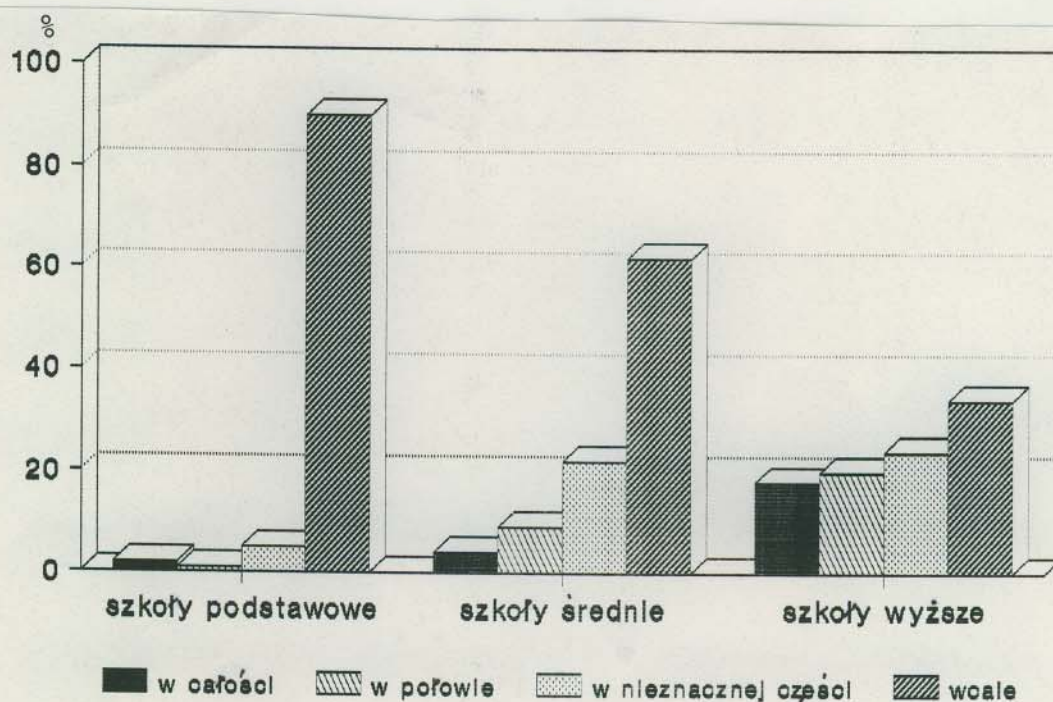
Opinię taką reprezentuje 90% respondentów w odniesieniu do szkolnictwa podstawowego, 72% - w stosunku do szkół zasadniczych zawodowych i 62% - w przypadku szkół średnich. Odsetek osób optujących za bezpłatną nauką w szkołach pomaturalnych wynosi 41%, a w szkołach wyższych - 34%. Co trzecia osoba skłonna by była opłacać w nieznacznej tylko części naukę w szkole pomaturalnej, co czwarta w szkole wyższej, a jedynie co piąta - w średniej. Odsetek osób wyrażających zgodę na pokrywanie kosztów nauki w równej części przez państwo i przez obywateli jest statystycznie znaczący tylko w odniesieniu do dwóch typów szkół - pomaturalnych (15%) i wyższych (20%) - tabela 2.

Tabela 2

w procentach

Typy szkół	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy, Pana(i) zdaniem, za naukę w ... powinno się płacić:					
	w całości	w znacznej części	w połowie	w nieznacznej części	wcale nie powinno się płacić	trudno powiedzieć
Szkoły podstawowe	1	1	1	5	90	2
Szkoły zasadnicze zawodowe	1	2	5	17	72	3
Szkoły średnie	1	3	9	22	62	3
Szkoły pomaturalne	5	7	15	29	41	3
Szkoły wyższe	7	11	20	24	34	4

Respondenci, niezależnie od posiadanych cech socjodemograficznych, najczęściej opowiadali się za nauką bezpłatną, i to we wszystkich typach szkół (aneks, tab. 4-6). Należy jednak zaznaczyć, że odsetek osób przywiązanych do idei bezpłatnej nauki maleje w miarę, gdy rozpatrujemy coraz wyższy szczebel nauczania - odsetek ten jest najwyższy w przypadku szkół podstawowych, a najniższy, gdy problem odnosi się do szkół wyższych. Połowę kosztów nauczania w szkołach pomaturalnych i wyższych częściej od innych są skłonne pokrywać osoby w wieku 25-29 lat, mieszkańcy dużych aglomeracji miejskich, ludzie z wykształceniem wyższym i respondenci oceniający swe warunki materialne jako dobre.

Rys.2. Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, za naukę w wymienionych typach szkół powinno się płacić?"

Wyniki sondażu wykazują, że koncepcje częściowego chociażby uryn-
kowania tradycyjnych do tej pory sfer budżetowych, jakimi są służba
zdrowia i oświata, nie znajdują - jak na razie - w naszym społeczeńst-
wie zbyt wielu zwolenników². Można się jednak było tego spodziewać,
wziąwszy pod uwagę fakt, że propozycja odpłatności w tak podstawo-
wych dziedzinach jest kierowana do społeczeństwa w większości przekon-
nanego o pogłębianiu się z każdym dniem trudności materialnych. Zdaniem
bowiem 80% badanych obniża się ogólny poziom życia ludności, a 64%
stwierdza, że w porównaniu z okresem sprzed roku pogorszyła się sy-
tuacja ich rodzin³.

W procesie przechodzenia do nowego systemu gospodarczego nie
da się uniknąć rozwiązań charakterystycznych dla gospodarki rynkowej,
które wcześniej czy później obejmą także placówki służby zdrowia i oś-
wiaty. Podstawowym czynnikiem regulującym przemianę w tym zakresie
jest program prywatyzacji gospodarki naszego kraju. Z ostatnich son-
daży przeprowadzonych przez CBOS⁴ wynika, że w zależności od stopnia

² Opinia publiczna o materialnych warunkach życia i regulacjach finansowych
"w sferze budżetowej", Komunikat CBOS, listopad 1991 r.

³ Materialne warunki życia społeczeństwa, Komunikat CBOS, listopad 1991 r.

⁴ Przemiany gospodarcze w opinii społecznej, Komunikat CBOS, październik
1991 r.

wyrażanej aprobaty wobec tempa dokonujących się w naszym kraju przemian prywatyzacyjnych można wyodrębnić w społeczeństwie trzy zbliżone liczebnie grupy: uznających, że przemiany te przebiegają zbyt wolno (35%, w październiku 33%), stwierdzających, że przebiegają one zbyt szybko (32%, w październiku 34%) oraz grupę akceptującą bez zastrzeżeń tempo prywatyzacji, tj. stwierdzających, że przemiany te przebiegają wystarczająco szybko (27%, w październiku 28%).

Przedmiotem analizy był związek zachodzący między postawami wobec prywatyzacji a opiniami o odpłatności za korzystanie z usług służby zdrowia i za naukę pobieraną w szkołach. Dla celów tej analizy wyodrębniono dwie grupy badanych ze względu na ich stosunek do partycypowania w kosztach leczenia i nauczania. Grupę pierwszą nazwano zwolennikami rynkowych rozwiązań w tradycyjnych do tej pory sferach budżetowych, grupę drugą natomiast – przeciwnikami takich rozwiązań.

Wynik analizy związku zachodzącego między postawami wobec prywatyzacji a poglądami na temat odpłatności za korzystanie z placówek służby zdrowia i za pobieranie nauki przedstawiony został w tabeli 3.

Tabela 3

w procentach

Ocena tempa zmian w kierunku sprywatyzowania gospodarki	Stosunek do urynkowienia:	
	zwolennicy *	przeciwnicy **
	s ł u ż b a z d r o w i a	
Zbyt wolne	33	32
Wystarczająco szybkie	24	43
Zbyt szybkie	19	49
	s z k o l n i c t w o	
Zbyt wolne	51	15
Wystarczająco szybkie	41	26
Zbyt szybkie	31	29
* Osoby, które wskazały najwyżej dwie placówki służby zdrowia (N=611) i jeden typ szkoły (N=387), jako te, które powinny być, ich zdaniem, całkowicie bezpłatne.		
** Osoby, które wskazały 6-7 placówek służby zdrowia (N=347) i 4-5 typów szkół (N=612).		

Zwolennicy prywatyzacji częściej niż jej przeciwnicy i akceptujący obecny stan przemian prywatyzacyjnych wyrażają opinię, że pewne formy opieki lekarskiej oraz nauka w różnego typu szkołach powinny być odpłatne. Pozytywny związek między postawami wobec prywatyzacji a zgodą na rynkowe rozwiązania w służbie zdrowia i szkolnictwie jest oczywisty. Zaskakujące wydaje się natomiast występowanie znacznego odsetka osób godzących się na rozwiązania rynkowe wśród badanych uznających, że zmiany w kierunku sprywatyzowania naszej gospodarki przebiegają zbyt szybko (19% w odniesieniu do służby zdrowia, 31% w odniesieniu do szkolnictwa).

Należy jeszcze odnotować, że opowiadający się za częściowym urynkowieniem służby zdrowia to w większości osoby młode w wieku 25-29 lat; ludzie z wyższym wykształceniem; inteligencja i kadra kierownicza, pracownicy umysłowi i prywatni przedsiębiorcy, respondenci dobrze oceniający własną sytuację materialną i popierający program Balcerowicza. Zwolennicy odpłatności za pobieranie nauki w szkołach charakteryzują się zbliżonymi cechami socjodemograficznymi; jest ich jednak w poszczególnych grupach mniej niż w przypadku różnych form opieki zdrowotnej.

ANEKS

w procentach

Tabela 1

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, osoby korzystające z podstawowej opieki lekarskiej powinny za nią płacić?"						Liczba osób
	1	2	3	4	5	6	
Ogółem	2	5	8	18	65	2	1499
<u>Płeć</u>							
Mężczyźni	2	6	7	18	64	2	715
Kobiety	2	4	9	18	65	2	784
<u>Wiek</u>							
Do 24	4	5	18	16	57	1	168
25-29	4	8	12	21	52	3	145
30-39	2	6	7	18	65	2	369
40-49	3	5	7	19	64	1	262
50-59	3	4	7	21	64	2	212
60 lat i więcej	1	2	5	15	74	3	343
<u>Miejsce zamieszkania</u>							
Wieś	2	5	7	18	68	1	608
Miasto	3	5	9	18	62	3	891
<u>Wielkość miasta</u>							
Do 20 tys.	0	5	13	13	65	4	165
21-100	1	5	8	15	70	2	306
101-500	6	4	8	16	60	5	261
501 tys. i więcej mieszkańców	4	6	9	31	48	1	159
<u>Region</u>							
Środkowy (Warszawa)	3	5	10	21	60	0	265
Północno-wschodni (Białystok)	2	5	4	6	80	3	110
Północny (Gdańsk)	1	3	7	18	68	2	148
Południowy (Katowice)	3	5	9	18	60	5	253
Południowo-wschodni (Kraków)	4	5	7	19	63	2	240
Środkowowschodni (Lublin)	4	3	8	16	66	2	98
Środkowozachodni (Poznań)	0	4	8	13	74	0	204
Południowo-zachodni (Wrocław)	2	4	9	25	56	3	181
<u>Wykształcenie</u>							
Podstawowe	1	3	6	15	72	2	626
Zasadnicze zawodowe	3	5	9	15	66	2	372
Średnie	3	7	10	22	54	3	396
Wyższe	6	8	11	25	49	1	105
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>							
Inteligencja, kadra kierownicza	7	6	14	26	44	2	84
Pozostali umysłowi	3	5	10	24	56	3	309
Pracownicy handlu i usług	3	9	9	16	58	3	88
Robotnicy wykwalifikowani	2	2	5	14	74	3	433
Robotnicy niewykwalifikowani	2	3	8	18	68	0	186
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	0	0	4	14	80	2	50
Rolnicy	2	5	6	17	69	1	278
Prywatni przedsiębiorcy	2	13	24	14	44	3	63
<u>Dochody osobiste respondenta</u>							
Do 750 tys. zł	2	4	4	17	69	2	288
751-1500	1	4	9	16	66	3	590
1501-2250	4	5	8	18	63	1	342
2251-3000	1	8	8	23	59	1	131
3001-3750	3	3	13	27	49	4	69
3751-4500	3	10	10	20	57	0	30
Powyżej 4500 tys. zł	5	7	14	9	62	2	42
<u>Ocena warunków materialnych</u>							
Złe	2	4	6	15	70	2	840
Średnie	2	5	10	20	60	2	557
Dobre	2	11	13	27	45	2	101
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>							
Lewica	2	5	8	19	65	1	254
Centrum	3	4	8	18	65	1	407
Prawica	3	5	8	24	57	2	398
Trudno powiedzieć	1	5	7	12	71	3	439
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>							
Należący do:							
NSZZ "Solidarność"	2	6	14	26	50	2	123
Skupionych w OPZZ	1	6	3	29	59	1	66
Innych	0	4	0	18	77	0	44
Nie należący do żadnych	2	4	8	17	67	2	1242
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>							
Dobry	3	6	12	27	49	3	352
Zły	2	4	7	14	71	1	869
Trudno powiedzieć	2	5	8	17	64	5	278
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>							
Poparcie	4	6	15	26	47	2	368
Brak poparcia	2	5	7	16	69	1	559
Za mało o nim wiem	2	3	6	14	73	2	408
Trudno powiedzieć	2	4	4	15	69	7	163

1 - w całości; 2 - w znacznej części; 3 - w połowie; 4 - w nieznacznej części; 5 - wcale; 6 - trudno powiedzieć.

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, osoby korzystające z leczenia szpitalnego powinny za nie płacić?"						Liczba osób
	1	2	3	4	5	6	
Ogółem	2	3	8	24	60	3	1500
<u>Płeć</u>							
Mężczyźni	2	3	8	24	59	3	776
Kobiety	2	3	7	23	62	3	784
<u>Wiek</u>							
Do 24	2	5	14	23	55	1	168
25-29	1	3	14	29	49	3	145
30-39	3	3	7	24	60	3	369
40-49	2	3	9	29	54	3	262
50-59	2	3	7	23	63	3	212
60 lat i więcej	1	3	1	18	72	4	344
<u>Miejsce zamieszkania</u>							
Wieś	2	3	7	22	65	1	608
Miasto	2	4	8	25	57	4	892
<u>Wielkość miasta</u>							
Do 20 tys.	1	3	10	28	53	5	165
21-100	1	3	6	20	67	2	306
101-500	3	4	9	23	56	5	262
501 tys. i więcej mieszkańców	3	4	10	32	45	5	159
<u>Region</u>							
Środkowy (Warszawa)	3	5	9	24	57	1	265
Północno-wschodni (Białystok)	3	3	2	21	69	3	110
Północny (Gdańsk)	1	3	4	26	62	3	148
Południowy (Katowice)	2	5	9	20	58	5	254
Południowo-wschodni (Kraków)	1	4	7	31	52	4	240
Środkowowschodni (Lublin)	1	0	14	17	65	2	98
Środkowozachodni (Poznań)	0	0	6	24	67	1	204
Południowo-zachodni (Wrocław)	3	2	9	19	64	3	181
<u>Wykształcenie</u>							
Podstawowe	2	2	4	19	71	2	627
Zasadnicze zawodowe	2	5	8	25	59	2	372
Średnie	2	4	11	29	48	5	396
Wyższe	2	5	14	28	47	5	105
<u>Grupa Społeczno-zawodowa</u>							
Inteligencja, kadra kierownicza	4	1	18	30	40	7	84
Pozostali umysłowi	1	4	11	29	50	5	309
Pracownicy handlu i usług	2	9	3	18	66	0	88
Robotnicy wykwalifikowani	1	2	6	21	66	3	433
Robotnicy niewykwalifikowani	2	2	5	23	66	3	186
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	2	0	12	16	69	2	51
Rolnicy	2	3	6	21	66	1	278
Prywatni przedsiębiorcy	6	8	8	35	41	2	63
<u>Dochody osobiste respondenta</u>							
Do 750 tys. zł	1	3	3	23	66	3	288
751-1500	1	2	6	23	65	2	591
1501-2250	3	4	12	22	56	3	342
2251-3000	2	6	8	33	47	4	131
3001-3750	1	4	12	32	45	6	69
3751-4500	3	3	23	13	57	0	30
Powyżej 4500 tys. zł	7	5	5	19	59	5	42
<u>Ocena warunków materialnych</u>							
Złe	1	3	7	20	67	3	841
Średnie	2	3	8	28	54	3	557
Dobre	4	9	13	29	43	2	101
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>							
Lewica	1	3	8	22	65	1	254
Centrum	1	3	10	26	57	3	407
Prawica	3	5	7	28	54	3	398
Trudno powiedzieć	2	3	5	19	67	3	440
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>							
Należący do:							
NSZZ "Solidarność"	2	3	10	33	46	6	123
Skupionych w OPZZ	0	1	3	33	59	3	66
Innych	4	2	4	11	78	0	45
Nie należący do żadnych	2	3	7	23	62	3	1242
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>							
Dobry	3	7	11	28	47	3	352
Zły	1	2	6	22	67	1	869
Trudno powiedzieć	2	2	7	23	58	7	279
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>							
Poparcie	4	4	12	30	45	5	368
Brak poparcia	1	2	7	20	68	1	559
Za mało o nim wiem	1	4	6	23	64	2	409
Trudno powiedzieć	2	4	4	22	59	8	163

1 - w całości; 2 - w znacznej części; 3 - w połowie; 4 - w nieznacznej części; 5 - wcale; 6 - trudno powiedzieć.

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, osoby korzystające z leczenia sanatoryjnego powinny za nie płacić?"						Liczba osób
	1	2	3	4	5	6	
Ogółem	10	12	21	25	28	3	1500
<u>Płeć</u>							
Mężczyźni	10	12	21	23	30	3	716
Kobiety	10	11	22	26	27	4	784
<u>Wiek</u>							
Do 24	9	21	23	24	21	2	168
25-29	19	12	28	20	17	3	145
30-39	13	12	23	25	23	3	369
40-49	11	12	23	29	24	1	262
50-59	7	11	17	26	33	5	212
60 lat i więcej	6	7	18	22	42	5	344
<u>Miejsce zamieszkania</u>							
Wies	10	14	22	21	31	2	608
Miasto	11	10	21	27	27	5	892
<u>Wielkość miasta</u>							
Do 20 tys.	7	12	21	29	27	4	165
21-100	11	6	21	30	27	4	306
101-500	13	10	18	23	30	5	262
501 tys. i więcej mieszkańców	11	13	24	26	19	6	159
<u>Region</u>							
Środkowy (Warszawa)	11	17	17	22	28	4	285
Północno-wschodni (Białystok)	10	11	18	23	32	6	110
Północny (Gdańsk)	7	11	20	30	32	1	148
Południowy (Katowice)	11	5	20	24	32	7	254
Południowo-wschodni (Kraków)	10	14	28	24	21	3	240
Środkowowschodni (Lublin)	12	19	16	18	32	2	98
Środkowozachodni (Poznań)	12	8	26	27	26	0	204
Południowo-zachodni (Wrocław)	9	9	24	27	28	2	181
<u>Wykształcenie</u>							
Podstawowe	7	10	19	24	36	3	627
Zasadnicze zawodowe	12	12	21	21	30	3	372
Średnie	13	14	23	26	19	3	396
Wyższe	9	14	30	33	9	4	105
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>							
Inteligencja, kadra kierownicza	8	15	29	32	12	4	84
Pozostali umysłowi	12	12	22	33	17	4	309
Pracownicy handlu i usług	18	6	24	18	29	3	88
Robotnicy wykwalifikowani	9	11	17	23	36	4	433
Robotnicy niewykwalifikowani	11	6	25	25	30	2	186
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	0	8	23	31	35	2	51
Rolnicy	9	14	23	18	34	2	278
Prywatni przedsiębiorcy	21	21	21	19	13	6	63
<u>Dochody osobiste respondenta</u>							
Do 750 tys. zł	7	9	22	22	35	5	288
751-1500	11	11	20	23	31	4	591
1501-2250	13	13	21	27	24	2	342
2251-3000	6	11	24	36	22	1	131
3001-3750	9	14	29	27	12	9	69
3751-4500	7	13	43	10	27	0	30
Powyżej 4500 tys. zł	24	19	12	19	26	0	42
<u>Ocena warunków materialnych</u>							
Złe	10	10	19	25	33	3	841
Średnie	11	13	24	24	23	4	557
Dobre	12	19	25	23	19	2	101
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>							
Lewica	9	11	20	27	31	2	254
Centrum	11	13	21	26	25	3	407
Prawica	13	13	24	27	20	3	398
Trudno powiedzieć	8	9	21	20	37	5	440
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>							
Należący do:							
NSZZ "Solidarność"	15	11	22	27	19	6	123
Skupionych w OPZZ	8	6	17	36	29	4	66
Innych	4	13	29	27	27	0	45
Nie należący do żadnych	10	12	21	24	30	3	1242
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>							
Dobry	15	12	21	28	20	3	352
Zły	8	11	22	24	31	3	869
Trudno powiedzieć	10	13	20	21	29	6	279
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>							
Poparcie	18	14	23	21	20	2	368
Brak poparcia	9	8	21	26	33	2	559
Za mało o nim wiem	6	13	23	24	29	4	409
Trudno powiedzieć	5	13	14	29	29	8	163

1 - w całości; 2 - w znacznej części; 3 - w połowie; 4 - w nieznacznej części; 5 - wcale; 6 - trudno powiedzieć.

Tabela 4

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, za naukę w szkołach podstawowych powinno się płacić?"						Liczba osób
	1	2	3	4	5	6	
Ogółem	1	1	1	5	90	2	1500
<u>Płeć</u>							
Mężczyźni	1	1	1	6	90	1	716
Kobiety	0	1	1	5	91	2	784
<u>Wiek</u>							
Do 24	1	2	3	4	88	2	168
25-29	1	0	3	10	85	1	145
30-39	1	1	1	6	89	2	369
40-49	0	1	1	3	94	1	262
50-59	0	0	0	5	92	1	212
60 lat i więcej	1	0	0	4	92	2	344
<u>Miejsce zamieszkania</u>							
Wieś	1	1	0	5	93	1	608
Miasto	1	1	2	6	89	2	892
<u>Wielkość miasta</u>							
Do 20 tys.	0	1	0	5	90	4	165
21-100	2	1	1	6	89	2	306
101-500	1	0	1	3	92	2	262
501 tys. i więcej mieszkańców	1	1	4	10	83	1	159
<u>Region</u>							
Środkowy (Warszawa)	1	1	3	7	86	2	265
Północno-wschodni (Białystok)	0	0	0	3	93	4	110
Północny (Gdańsk)	0	1	1	8	88	1	148
Południowy (Katowice)	2	0	2	7	87	2	254
Południowo-wschodni (Kraków)	0	0	0	6	92	0	240
Środkowowschodni (Lublin)	0	2	0	2	94	2	98
Środkowozachodni (Poznań)	0	0	0	3	95	1	204
Południowo-zachodni (Wrocław)	2	1	1	3	92	2	181
<u>Wykształcenie</u>							
Podstawowe	1	0	0	4	93	2	627
Zasadnicze zawodowe	0	0	0	5	93	1	372
Średnie	1	1	2	7	85	2	396
Wyższe	3	1	4	7	85	1	105
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>							
Inteligencja, kadra kierownicza	2	0	1	13	82	1	84
Pozostali umysłowi	1	1	2	6	89	2	309
Pracownicy handlu i usług	3	2	1	11	81	0	88
Robotnicy wykwalifikowani	1	0	1	4	91	2	433
Robotnicy niewykwalifikowani	0	0	0	2	94	3	186
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	0	0	0	2	96	2	51
Rolnicy	1	1	0	3	95	0	278
Prywatni przedsiębiorcy	0	2	2	8	84	5	63
<u>Dochody osobiste respondenta</u>							
Do 750 tys. zł	1	1	1	3	94	1	288
751-1500	0	0	1	5	90	2	591
1501-2250	1	1	1	6	89	2	342
2251-3000	2	0	0	5	92	1	131
3001-3750	1	1	3	6	85	3	69
3751-4500	0	3	0	7	90	0	30
Powyżej 4500 tys. zł	0	2	2	7	86	2	42
<u>Ocena warunków materialnych</u>							
Złe	0	0	1	4	92	1	841
Średnie	1	0	1	7	89	2	557
Dobre	5	2	3	7	81	1	101
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>							
Lewica	1	0	1	4	94	0	254
Centrum	1	1	1	5	91	0	407
Prawica	1	1	1	6	88	2	398
Trudno powiedzieć	0	0	1	5	90	3	440
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>							
Należący do:							
NSZZ "Solidarność"	3	0	1	7	89	0	123
Skupionych w OPZZ	0	0	4	6	85	4	66
Innych	2	0	0	4	89	4	45
Nie należący do żadnych	1	1	1	5	91	1	1242
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>							
Dobry	1	0	1	7	89	1	352
Zły	1	1	1	4	91	1	869
Trudno powiedzieć	0	0	1	6	89	4	279
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>							
Poparcie	2	0	2	7	88	0	368
Brak poparcia	0	1	0	5	92	1	559
Za mało o nim wiem:	1	0	1	4	92	1	409
Trudno powiedzieć	0	1	2	5	85	8	163

1 - w całości; 2 - w znacznej części; 3 - w połowie; 4 - w nieznacznej części; 5 - wcale; 6 - trudno powiedzieć.

Tabela 5

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, za naukę w szkołach średnich powinno się płacić?"						Liczba osób
	1	2	3	4	5	6	
Ogółem	1	3	9	22	62	2	1500
Płeć							
Mężczyźni	2	4	9	21	63	1	716
Kobiety	1	2	9	24	62	2	784
Wiek							
Do 24	1	4	14	24	56	2	168
25-29	3	2	10	33	51	1	145
30-39	2	4	9	21	61	1	369
40-49	1	3	11	19	64	1	262
50-59	0	2	7	25	63	2	212
60 lat i więcej	1	1	6	19	70	3	344
Miejsce zamieszkania							
Wieś	1	2	7	21	68	1	608
Miasto	2	3	11	23	59	2	892
Wielkość miasta							
Do 20 tys.	0	3	8	23	63	3	165
21-100	2	1	8	22	64	3	306
101-500	2	3	14	19	61	1	262
501 tys. i więcej mieszkańców	2	8	14	33	39	2	159
Region							
Środkowy (Warszawa)	2	7	12	23	54	3	265
Północno-wschodni (Białystok)	1	1	4	18	71	4	110
Północny (Gdańsk)	1	1	11	38	49	0	148
Południowy (Katowice)	3	3	9	18	63	2	254
Południowo-wschodni (Kraków)	0	2	8	22	66	1	240
Środkowowschodni (Lublin)	0	1	11	21	66	0	98
Środkowozachodni (Poznań)	0	1	10	19	69	0	204
Południowo-zachodni (Wrocław)	2	2	6	24	65	1	181
Wykształcenie							
Podstawowe	0	2	6	20	69	2	627
Zasadnicze zawodowe	0	3	9	20	66	0	372
Średnie	2	4	14	25	53	2	396
Wyższe	5	6	10	34	44	1	105
Grupa społeczno-zawodowa							
Inteligencja, kadra kierownicza	2	6	13	33	44	1	84
Pozostali umysłowi	2	4	11	27	55	2	309
Pracownicy handlu i usług	2	4	6	29	57	0	88
Robotnicy wykwalifikowani	1	2	9	20	65	3	433
Robotnicy niewykwalifikowani	0	3	9	21	65	2	186
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	2	0	10	20	67	2	51
Rolnicy	0	2	5	19	72	0	278
Prywatni przedsiębiorcy	2	3	21	17	56	2	63
Dochody osobiste respondenta							
Do 750 tys. zł	1	2	7	19	69	2	288
751-1500	1	3	7	23	64	2	591
1501-2250	1	2	13	20	62	2	342
2251-3000	1	4	14	27	54	0	131
3001-3750	4	6	10	33	43	3	69
3751-4500	3	3	10	13	70	0	30
Powyżej 4500 tys. zł	2	2	7	26	59	2	42
Ocena warunków materialnych							
Złe	1	3	9	20	66	2	841
Średnie	1	3	10	24	59	2	557
Dobre	6	2	10	32	48	1	101
Deklarowane poglądy polityczne							
Lewica	1	2	8	24	64	1	254
Centrum	2	3	12	22	60	0	407
Prawica	2	4	10	28	55	1	398
Trudno powiedzieć	0	2	7	17	70	3	440
Przynależność do związków zawodowych							
Należący do:							
NSZZ "Solidarność"	3	1	14	25	55	2	123
Skupionych w OPZZ	1	8	8	26	58	0	66
Innych	4	0	11	29	51	4	45
Nie należący do żadnych	1	3	9	22	64	1	1242
Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju							
Dobry	2	4	12	33	47	2	352
Zły	1	2	9	19	68	1	869
Trudno powiedzieć	1	3	7	20	64	5	279
Stosunek do programu Balcerowicza							
Poparcie	3	4	16	28	48	1	368
Brak poparcia	1	2	9	20	67	0	559
Za mało o nim wiem	1	2	5	21	69	2	409
Trudno powiedzieć	1	5	4	21	63	7	163

1 - w całości; 2 - w znacznej części; 3 - w połowie; 4 - w nieznacznej części; 5 - wcale; 6 - trudno powiedzieć.

Tabela 6

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytania: "Czy, Pana(i) zdaniem, za naukę w szkołach wyższych powinno się płacić?"						Liczba osób
	1	2	3	4	5	6	
Ogółem	7	11	20	24	34	3	1500
Płeć							
Mężczyźni	9	11	19	23	34	3	716
Kobiety	6	10	21	26	34	3	784
Wiek							
Do 24	8	11	22	25	33	1	168
25-29	14	11	23	17	32	2	145
30-39	8	13	21	27	29	2	369
40-49	6	11	18	24	38	3	262
50-59	6	11	23	26	30	4	212
60 lat i więcej	5	8	18	23	41	5	344
Miejsce zamieszkania							
Wieś	4	9	21	25	39	3	608
Miasto	10	12	20	24	31	3	892
Wielkość miasta							
Do 20 tys.	4	11	20	27	34	5	165
21-100	8	9	16	29	34	4	306
101-500	12	13	19	18	35	2	262
501 tys. i więcej mieszkańców	18	17	27	20	16	2	159
Region							
Środkowy (Warszawa)	8	17	17	21	34	3	265
Północno-wschodni (Białystok)	5	8	17	20	42	7	110
Północny (Gdańsk)	5	11	26	30	27	1	148
Południowy (Katowice)	14	9	16	18	39	4	254
Południowo-wschodni (Kraków)	3	11	22	27	32	5	240
Środkowowschodni (Lublin)	4	11	21	15	44	4	98
Środkowozachodni (Poznań)	10	5	24	30	29	1	204
Południowo-zachodni (Wrocław)	7	10	20	29	32	1	181
Wykształcenie							
Podstawowe	5	8	17	25	41	4	627
Zasadnicze zawodowe	7	12	21	21	36	3	372
Średnie	11	13	22	26	26	2	396
Wyższe	10	14	30	25	19	1	105
Grupa społeczno-zawodowa							
Inteligencja, kadra kierownicza	5	15	31	29	19	1	84
Pozostali umysłowi	10	12	20	29	28	2	309
Pracownicy handlu i usług	8	15	23	18	34	1	88
Robotnicy wykwalifikowani	9	10	17	23	37	5	433
Robotnicy niewykwalifikowani	6	7	27	23	33	4	186
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	4	6	16	31	39	4	51
Rolnicy	3	9	17	25	43	2	278
Prywatni przedsiębiorcy	16	17	25	16	24	2	63
Dochody osobiste respondenta							
Do 750 tys. zł	5	7	18	27	40	2	288
751-1500	6	11	19	25	35	4	591
1501-2250	8	11	22	23	33	2	342
2251-3000	11	8	24	28	28	1	131
3001-3750	20	13	25	17	19	6	69
3751-4500	7	20	20	10	37	7	30
Powyżej 4500 tys. zł	12	21	21	17	29	0	42
Ocena warunków materialnych							
Złe	6	8	18	25	38	4	841
Średnie	8	13	22	23	31	2	557
Dobre	14	18	23	28	17	0	101
Deklarowane poglądy polityczne							
Lewica	7	11	22	25	34	1	254
Centrum	9	14	23	21	31	2	407
Prawica	9	12	21	28	28	2	398
Trudno powiedzieć	5	7	15	23	44	6	440
Przynależność do związków zawodowych							
Należący do:							
NSZZ "Solidarność"	9	15	24	22	25	5	123
Skupionych w OPZZ	6	14	20	24	36	0	66
Innych	9	13	13	29	29	7	45
Nie należący do żadnych	7	10	20	25	35	3	1242
Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju							
Dobry	10	14	23	27	23	3	352
Zły	6	10	18	25	38	2	869
Trudno powiedzieć	9	9	22	19	36	5	279
Stosunek do programu Balcerowicza							
Poparcie	12	14	27	23	23	1	368
Brak poparcia	6	10	19	24	38	2	559
Za mało o nim wiem	5	9	20	26	38	3	409
Trudno powiedzieć	8	9	10	25	39	9	163

1 - w całości; 2 - w znacznej części; 3 - w połowie; 4 - w nieznacznej części; 5 - wcale; 6 - trudno powiedzieć.